

Ο καβγάς για την Ιστορία

Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ

jpretenteris@dolnet.gr

Εστω και στην παράταση το εθνικό φρόνημα των ελληνοπαίδων διεσώθη. Από τη στιγμή που θα διδάσκονται ότι οι πρόγονοί τους δεν έπεσαν θύματα «*συνωτισμού*» στο λιμάνι της Σμύρνης αλλά ότι «*εγκατέλειψαν την πόλη κάτω από δραματικές συνθήκες*», είναι προφανές ότι το έθνος δικαιούται να αντιμετωπίζει το μέλλον του με αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη.

Δεν είμαστε προφανώς η μόνη χώρα στον πλανήτη που έχει προβλήματα με τη διδασκαλία της ιστορίας της. Στη Ρωσία, στη Γαλλία, στη Μεγάλη Βρετανία οι άνθρωποι βρίσκονται αντιμέτωποι με αντίστοιχες σπαζοκεφαλιές. Ευλόγως. Το εθνικά κολακευτικό σπανίως συμβαδίζει με το επιστημονικά ακριβές και με το παιδαγωγικά σκόπιμο, ούτε καν με το πολιτικά ορθό.

Οι «*Times*», ας πούμε, αποκάλυψαν ότι στα νέα ρωσικά σχολικά εγχειρίδια η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης χαρακτηρίζεται «*η μεγαλύτερη γεωπολιτική καταστροφή του 20ού αιώνα*», ο Στάλιν «*κορυφαίος σοβιετικός ηγέτης*» και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Σιβηρία «*αναγκαίο κακό*». Δεν ξέρω αν οι άνθρωποι είναι ιστορικά αγράμματοι. Σίγουρα, πάντως, είναι πολιτικά αδιόρθωτοι.

Από την άλλη πλευρά, όμως, είμαι απολύτως βέβαιος πως το ΚΚΕ ούτε που θα σκεφτόταν να εκδώσει ανακοίνωση εναντίον των ρωσικών σχολικών βιβλίων ούτε θα τα κατηγορούσε ποτέ ότι «*καταστέλλουν τη δημιουργικότητα του μαθητή*». Είναι πασίγνωστο άλλωστε ότι την εποχή του «*υπαρκτού σοβιετικού σοσιαλισμού*» η δημιουργικότητα των μαθητών έχαιρε πλήρους και ανεμπόδιστης ελευθερίας.

Αυτό που ξάφνιασε στην Ελλάδα είναι η ένταση της συζήτησης. Το πάθος, δηλαδή, με το οποίο οι συμπολίτες μας επενδύουν όχι στο παρόν ή στο μέλλον αλλά σε ένα κατασκευασμένο παρελθόν. Με το μισό μόνο πάθος αν υπερασπιζόνταν και το περιβάλλον ή τις επενδύσεις, η Ελλάδα θα ήταν σήμερα παράδεισος - όπως κι αν είχαν φύγει οι πρόγονοί μας από τη Σμύρνη...

Κάποτε ο Τσόρτσιλ είχε πει ότι «*τα Βαλκάνια παράγουν περισσότερη ιστορία απ' όση μπορούν να καταναλώσουν*». Δεν ξέρω αν ισχύει για όλους αλλά για την Ελλάδα είναι απολύτως σωστό. Η χώρα είναι εγκλωβισμένη όχι σε ένα σχέδιο για το μέλλον αλλά σε μια εκδοχή για το παρελθόν. Σε μια αυτάρεσκη, αναπόδεικτη εκδοχή με κρυφά σχολειά, λάβαρα, Θερμοπύλες, ορθοδοξίες, βουλγαροκτόνους και τουρκοφάγους. Ένα παραμύθι με δράκους και νεράιδες. Οποιοσ πάει να τα ακουμπήσει κήκε.

Το πρόβλημα όμως δεν είναι η εκδοχή: *κάθε λαός φρονεί σπουδαία πράγματα για την αφεντομουτσουνάρα του*. Περί ορέξεως, κολοκυθόπιτα.

Το πρόβλημα είναι ο εγκλωβισμός. Και αυτή είναι η διαφορά μας από τους άλλους λαούς και τις άλλες χώρες. Διότι και οι Γάλλοι και οι Ρώσοι και οι Βρετανοί τσακώνονται για το παρελθόν τους. Όλοι όμως έχουν κάτι να πουν και κάτι να φτιάξουν για το μέλλον τους.